

LO klasa II, narzędzie cyfrowe nr 1

Joanna Gaweł

Temat: Projekt edukacyjny. Cyprian Kamil Norwid – zaprosz mnie do znajomych

Link do prezentacji Prezi: <https://prezi.com/view/6qxt3VvoBpeIZ6zUKwwe/>

Opis wykorzystania narzędzia cyfrowego w klasie II szkoły ponadpodstawowej

Typ narzędzia: projekt edukacyjny z wykorzystaniem zasobów internetowych oraz różnych technik przekazów medialnych i serwisów społecznościowych

Efekt końcowy: szkolna wystawa prac, upamiętniająca życie i twórczość Cypriana Kamila Norwida, udostępniona na stronie internetowej szkoły lub w mediach społecznościowych, np. w serwisie Facebook lub YouTube

Komentarz metodyczny

Nauczyciel polonista, realizując obowiązującą Podstawę programową, zobowiązany jest do analizy i interpretacji wybranych wierszy Cypriana Kamila Norwida. Utwory tego poety są dla młodzieży trudne do zrozumienia, dlatego warto podjąć działania, które zachęcą uczniów do własnych poszukiwań na temat życia i poezji Norwida oraz do samodzielnego przedstawienia indywidualnego rozumienia wybranych utworów tego autora.

Jednym ze sprawdzonych sposobów realizacji tego celu jest projekt edukacyjny, w którym uczniowie wykorzystują zasoby internetowe i różne techniki przekazu medialnego oraz serwisy społecznościowe, zarówno w czasie wykonywania zadania, jak i do prezentacji efektów swojej pracy.

Zawarte w instrukcji dla uczniów różnorodne formy aktywności pozwalają zindywidualizować i spersonalizować ich działania na różnych poziomach, począwszy od wyboru formy prezentacji pracy, poprzez podział zadań zgodnie z możliwościami poszczególnych osób, indywidualne poszukiwanie niezbędnych wiadomości, na przedstawieniu własnej interpretacji dzieł poety oraz udziale w prezentacji efektów pracy kończąc.

Projekt można wykorzystać także przy omawianiu utworów lirycznych innego autora. Ten sposób pracy sprawdzi się z pewnością w klasach realizujących program rozszerzony z języka polskiego, ale również w zespołach klasowych, które uczą się języka polskiego na poziomie podstawowym, lecz wykazują się chęcią działania i pracy w grupie.

Proponowane działania z wykorzystaniem projektu edukacyjnego

Działania personalizujące i indywidualizacja pracy

I Przed realizacją projektu

1. Realizację projektu przez uczniów powinna poprzedzić lekcja wprowadzająca do życia i twórczości Cypriana Kamila Norwida, nie tylko do jego poezji, ale także innych dziedzin, którymi się zajmował, takich filozofia, malarstwo, rysunek, rzeźba, by określić wyjątkowość i specyfikę jego dzieł, a także wskazać cechy charakterystyczne języka poetyckiego tego autora.
2. Polonista przygotowuje instrukcję dla uczniów, zawierającą szczegółowe informacje dotyczące projektu edukacyjnego (Załącznik 1), tj.:
 - tematu projektu,
 - celu projektu,
 - form prezentacji wykonanych prac,
 - źródeł informacji do wykorzystania,
 - terminu realizacji.
3. Uczniowie będą realizować projekt w grupach, dlatego należy zadbać, by każdy członek zespołu otrzymał swój egzemplarz instrukcji. Dodatkowo można przygotować ją w formie prezentacji multimedialnej, by podczas wprowadzania uczniów do projektu, można ją było wyświetlić na rzutniku.

Komentarz metodyczny

Lekcja poprzedzająca projekt pozwoli uczniom poznać sylwetkę poety, określanego nieoficjalnie czwartym wieszczem narodowym, wybrane fakty biograficzne oraz niektóre aspekty jego twórczości, które staną się punktem wyjścia do samodzielnych poszukiwań podczas realizacji zadań projektowych. Warto wybrać więc najciekawsze informacje o życiu Norwida i zestawić je z jego twórczością, wskazać, w jaki sposób dzieła, które tworzył, odzwierciedlają jego poglądy i wyznawane wartości.

Opracowana zaś przez nauczyciela instrukcja do projektu jest niezbędna, by uczniowie podjęli działania oraz podzielili różne zadania między siebie, zgodnie ze swoimi możliwościami i zainteresowaniami.

Nauczyciel, znając wiedzę i umiejętności uczniów, może i powinien, jeśli uzna to za słuszne, pomóc w przydzieleniu zadań poszczególnym osobom.

II Opis działania narzędzia cyfrowego

Działania personalizujące i indywidualizacja

Uczniowie, realizując projekt edukacyjny, korzystają z różnych źródeł wiedzy, w tym z zasobów internetowych, wskazanych przez nauczyciela lub / oraz znalezionych samodzielnie. Dokonują selekcji informacji, biorąc pod uwagę wybrane przez siebie zagadnienie oraz formę przedstawienia wyników swoich działań.

Ich zadaniem jest zaprezentować efekty swojej pracy w formie, którą wybrali spośród zasugerowanych przez nauczyciela lub wskazanych według własnego pomysłu za pomocą dostępnych technik medialnych i / lub serwisów społecznościowych. Uczniowie, opracowując formę prezentacji, wykorzystują swoje indywidualne umiejętności, zainteresowania i pasje, np. umiejętności fotograficzne, plastyczne, taneczne, umiejętności montowania filmów, znajomość programów graficznych i serwisów internetowych itp.

Komentarz metodyczny

Projekt edukacyjny pozwala nie tylko na realizację zagadnień wskazanych w podstawie programowej, ale także na wykorzystanie i rozwój indywidualnych umiejętności uczniów, bowiem efekty pracy młodzież będzie prezentować m.in. w formie filmu, etiudy teatralnej, podcastu / audycji radiowej lub wybranej formie graficznej. Możliwości i sposoby wykorzystania projektu pozwalają spersonalizować działania i dostosowywać je do indywidualnych potrzeb uczniów oraz utworzonych przez nich zespołów.

III Przebieg zajęć wprowadzających do projektu

Działania personalizujące i indywidualizacja pracy

Propozycja wykorzystania narzędzia

Temat zajęć: Projekt edukacyjny. Cyprian Kamil Norwid – zaproś mnie do znajomych

1. Nauczyciel zapowiada realizację projektu, którego tematem jest życie i twórczość Cypriana Kamila Norwida. Zadaniem uczniów będzie prezentacja wybranego aspektu / wybranych aspektów jego twórczości i / lub wybranych faktów z życia poety poprzez pogłębienie wiedzy zdobytej na lekcji i przedstawienie indywidualnego sposobu odczytywania dzieł poety.
2. Następnie nauczyciel określa cel projektu – wystawa prac uczniowskich, upamiętniająca Cypriana Kamila Norwida w formie tradycyjnej oraz z użyciem różnych technik medialnych i serwisów społecznościowych.
3. Wskazuje także datę realizacji projektu. Nauczyciel, znając klasę, podejmuje decyzję, jaki dokładnie okres czasu wyznaczy uczniom na wykonanie zadania, ale nie mniej niż miesiąc.
4. Uczniowie samodzielnie dobierają się w grupy (min. 2-osobowe, max. 4-osobowe).
5. Nauczyciel rozdaje uczniom instrukcję i / lub wyświetla na rzutniku formy prezentacji wyników pracy uczniów, spośród których każdy zespół wybiera jedną.

Formy pracy

- komiks przedstawiający najważniejsze wydarzenia z życia Norwida, wykonany w dowolnym programie graficznym,
 - plakat prezentujący najważniejsze problemy podejmowane przez Norwida w jego poezji (do wykorzystania informacji z lekcji),
 - kolaż składający się z wybranych fragmentów dzieł Norwida, ułożonych według konkretnej koncepcji,
 - film prezentujący życie i / lub twórczość C.K. Norwida,
 - filmowa lub plastyczna ilustracja wybranego utworu Norwida,
 - makieta pomnika poety, który mógłby stać na krakowskich błoniach,
 - makieta instalacji plastycznej, w swojej formie nawiązującej do np. cech języka Norwida lub postrzegania przez poetę rzeczywistości, np. relacji społecznych,
 - audycja radiowa / podcast
 - inne - według własnego pomysłu - ale zgłoszone i zaakceptowane przez nauczyciela.
6. Po wyświetleniu przez nauczyciela form realizacji zadania grupy decydują, którą z nich wybierają. Zespoły zapisują nazwiska członków zespołu oraz wybraną formę prezentacji, a następnie przekazują te informacje nauczycielowi.

7. Prowadzący zajęcia wskazuje różne źródła informacji, w tym internetowe, z których młodzież może skorzystać, zachęcając jednocześnie do samodzielnych poszukiwań.

Źródła informacji:

- podręcznik do języka polskiego,
 - blog "Norwidiana" (<http://norwidiana.blogspot.>),
 - strona Fundacji "Museion Norwid" (<http://fundacjamuseionnorwid.pl/>),
 - strona <https://culture.pl/pl/tworca/cyprian-kamil-norwid>,
 - strona <https://okn.edu.pl/?time=1669378204>,
 - strona: <https://dzieje.pl/postacie/cyprian-kamil-norwid-1821-1883>,
 - film Muzeum Historii Polski: <https://www.youtube.com/watch?v=Rh3lG290rXc>,
 - Ninateka: <https://ninateka.pl/vod/rozmowy/czeslaw-niemen-o-cyprianie-kamilu-norwidzie/>,
 - strona Komitetu Inicjatywnego Obchodów Roku Norwidowskiego w 200. rocznicę urodzin Cypriana Norwida (<https://www.facebook.com/norwid2021>) oraz grupa (<https://www.facebook.com/groups/CyprianNorwid/>),
 - M. Ingot, *Wyobrażenia poetycka Norwida*, Warszawa 1988,
 - S. Świontek, *Norwidowski teatr świata*, Łódź 1983,
 - W. Borowy, *O Norwidzie. Rozprawy i notatki*, Warszawa 1960,
 - W. Szturc, *Archeologia Wyobraźni. Studia o Słowackim i Norwidzie*, Kraków 2001.
8. Uczniowie przystępują do podziału zadań i określenia terminu ich realizacji. Ustalone informacje przekazują nauczycielowi, który – w razie potrzeby – powinien rozstrzygnąć ewentualne problemy lub rozwiązać wątpliwości młodzieży.
9. Nauczyciel podkreśla, że wszystkie prace zostaną wystawione w budynku szkoły oraz opublikowane na stronie internetowej szkoły oraz w wybranych mediach społecznościowych.

Komentarz metodyczny

Szczegółowe przedstawienie wymagań wobec uczniów oraz objaśnienie działań, jakie mają podjąć, sprawi, że ocena efektów ich pracy będzie łatwiejsza. Młodzieży zaś da możliwość sprostania postawionym wymaganiom i wykonanie pracy na najwyższym możliwym poziomie. Warto więc poświęcić na to odpowiednią ilość czasu.

IV Ewaluacja

Personalizacja działań

Komentarz metodyczny

Opisany projekt edukacyjny został przeprowadzony w drugiej klasie licealnej. Po omówieniu sylwetki i wybranych utworów C. K. Norwida na lekcjach języka polskiego uczniowie przygotowywali prace projektowe mające na celu upamiętnić tego poetę w 200. rocznicę jego urodzin i tym samym wpisać się w różne inicjatywy podejmowane w tym celu w roku 2021, ogłoszonym Rokiem Norwida. Projekt można jednak zrealizować bez uwzględniania okoliczności rocznicowych.

Uczniowie wykonali prace w następujących formach:

- etiuda teatralna,
- film,
- komiks w technice wektorowej (bardzo wymagającej),
- makieta pomnika,
- kolaż,
- rysunek,
- makieta instalacji plastycznej.

Młodzież ze stworzonych przez siebie prac przygotowała wystawę szkolną, którą można było obejrzeć w formie tradycyjnej, ale która została także zaprezentowana na stronie szkoły oraz na szkolnym Facebooku. Dodatkowo wybrane prace (etiuda teatralna, film) zostały opublikowane w serwisie YouTube. Do etiudy i filmu uczniowie stworzyli również kody QR, które można było zeskanować i obejrzeć nagrania.

Każda praca została przez uczniów zatytułowana i opisana. Wysoki poziom prac projektowych potwierdza efektywność personalizacji i indywidualizacji działań uczniowskich. Personalizacja działań dała możliwość przedstawienia szerszej publiczności umiejętności i zainteresowania, których uczniowie zazwyczaj w szkole nie przejawiają. Pozwoliło to spojrzeć na niektóre osoby z innej perspektywy, nie tylko nauczycielom, ale także ich koleżankom i kolegom.

Poniżej zostały przedstawione przykłady prac wraz z ich opisami.

Prace wykonane w ramach opisywanego projektu:

1. Tytuł pracy: *Marionetki*

Teatralno-taneczna interpretacja utworu *Marionetki* Cypriana Kamila Norwida. W ramach myśli przewodniej etiudy przeplatają się wątki osobistej historii podmiotu lirycznego, w której zmagają się człowiek i marionetka, oraz kwestie dotyczące jego stosunku do świata, świata-teatru, w obliczu narzuconych mu ról. Śpiewa Czesław Niemen.

Obejrzyj etiudę teatralną: <https://www.youtube.com/watch?v=cMMYznYd8IA&t=6s>

2. Tytuł pracy: *Cztery Młode Dusze i poezja Czwartego Wieszca*

Filmowa interpretacja *Larwy* Cypriana Kamila Norwida, czyli kilka amatorskich kadrów o sile materializmu, ludzkiej fasadzie i konfrontacji szczerości z chciwością i obłudą.

Obejrzyj film: <https://www.youtube.com/watch?v=Du1qZDGhYgQ>

3. Tytuł pracy: Podróż

Komiks, tworzony w grafice wektorowej, przedstawia wybrane fakty z życia Cypriana Kamila Norwida.

Legenda komiksowa

1. **Nauka.** Uczył się w warszawskim gimnazjum, ale przerwał naukę, nie kończąc piątej klasy i zaczął uczęszczać do prywatnej szkoły artystów malarzy. Malarstwo studiował także w Krakowie.
2. **Podróż do Włoch i nieszczęśliwa miłość.** W 1844 r. Norwid zamieszkał w Rzymie. Spotkał tam Marię Kalergis, w której się zakochał. Okazało się, że jego wybranka nie bierze go jednak na poważnie.
3. **Więzienie.** Poeta został aresztowany w Berlinie pod zarzutami udziału w rewolucji. Podczas niewoli nabawił się głuchoty.
4. **Stany Zjednoczone.** Norwid wyemigrował do Stanów Zjednoczonych dzięki radzie hrabiego Władysława Zamoyskiego. Powrócił do Polski, gdy dowiedział się o wybuchu wojny krymskiej.

5. **Londyn.** Norwid podczas pobytu w Londynie utrzymywał się z prac artystycznych.
6. **Spotkanie z wielkimi Polakami.** Podczas pobytu w Paryżu w latach 1849-1852 Norwid spotkał Juliusza Słowackiego i Fryderyka Chopina. Podczas Wiosny Ludów Norwid udał się do Rzymu, gdzie spotkał Adama Mickiewicza i Zygmunta Krasińskiego.
7. **Pogrzeb Mickiewicza.** Cyprian Norwid uczestniczył w pogrzebie Mickiewicza. Napisał wiersz *Duch Adama i skandal* o podejrzaniach, że Mickiewicz nie umarł śmiercią naturalną, ale go otruto.
8. **Bieda.** Ostatni okres życia poeta spędził w przytułku jako pensjonariusz Domu św. Kazimierza na przedmieściach Paryża.
9. **Śmierć.** Umarł w Paryżu 23 maja 1883 roku. Został zapomniany po śmierci, jego twórczość została doceniona dopiero w okresie Młodej Polski.

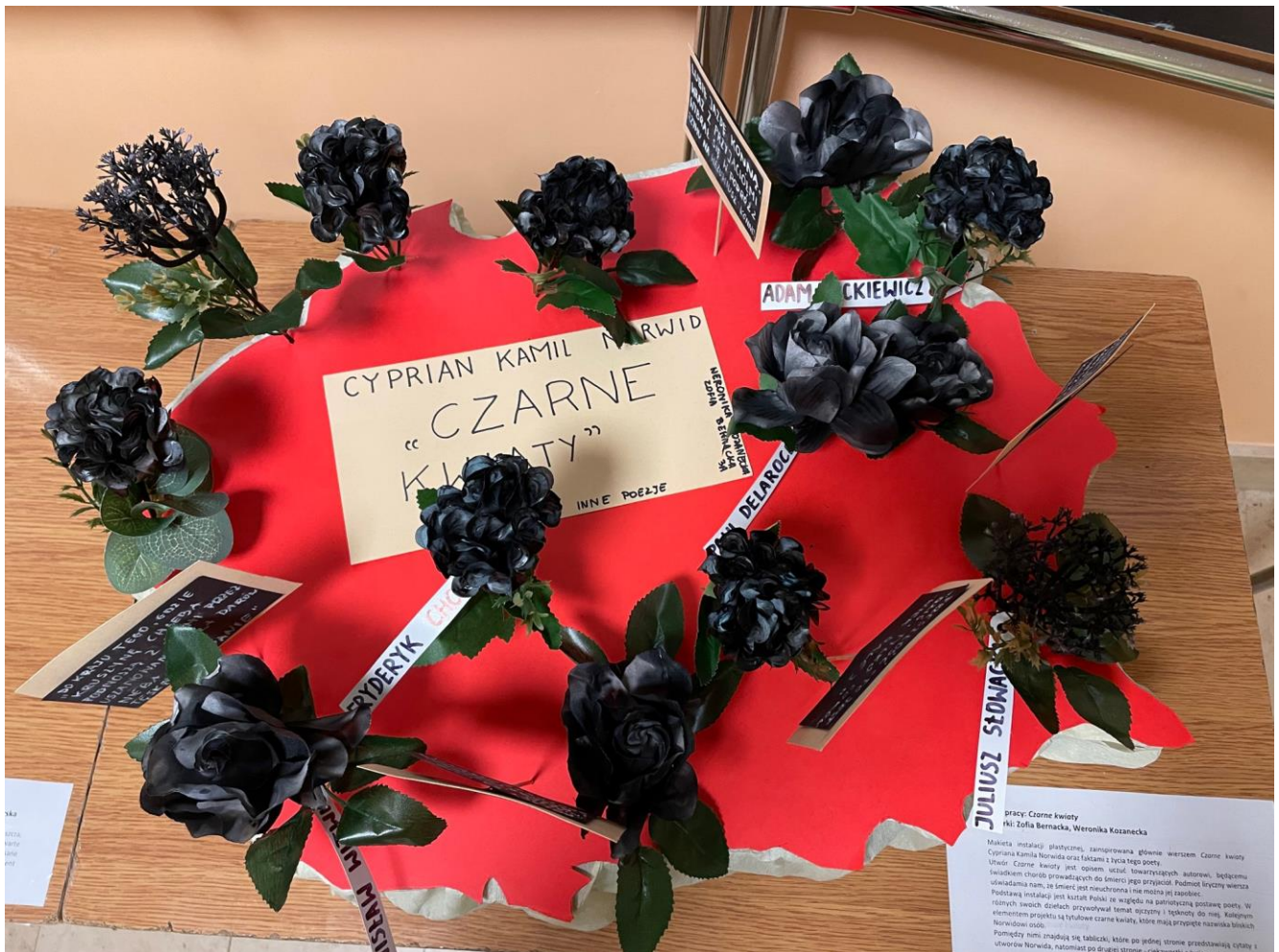
4. Tytuł pracy: *Czarne kwiaty*

Makieta instalacji plastycznej, zainspirowana głównie wierszem *Czarne kwiaty* Cypriana Kamila Norwida oraz faktami z życia tego poety.

Utwór *Czarne kwiaty* jest opisem uczuć towarzyszących autorowi, będącemu świadkiem chorób prowadzących do śmierci jego przyjaciół. Podmiot liryczny wiersza uświadamia nam, że śmierć jest nieuchronna i nie można jej zapobiec.

Podstawą instalacji jest kształt Polski ze względu na patriotyczną postawę poety. W różnych swoich dziełach przywoływał temat ojczyzny i tęsknoty do niej. Kolejnym elementem projektu są tytułowe czarne kwiaty, które mają przypięte nazwiska bliskich Norwidowi osób.

Pomiędzy nimi znajdują się tabliczki, które po jednej stronie przedstawiają cytaty z utworów Norwida, natomiast po drugiej stronie – ciekawostki z życia poety.

5. **Tytuł pracy:** *Za maskami*

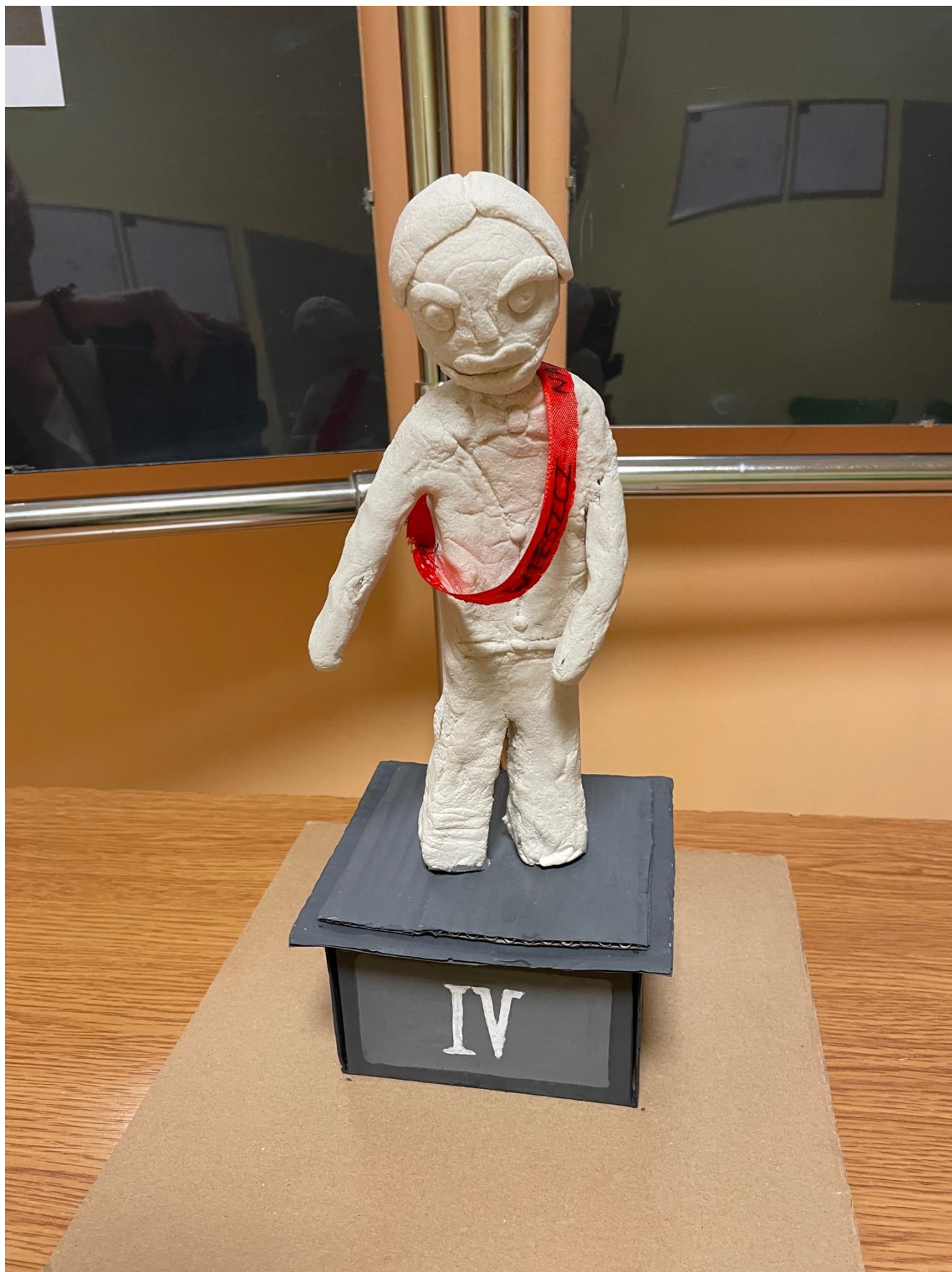
Plastyczna ilustracja wiersza Cypriana Kamila Norwida *Po balu*.

Symboliczny wymiar mają zarówno kolorystyka plakatu, sposób przedstawienia postaci, zwłaszcza ich twarze, jak i oszczędność w prezentowaniu elementów graficznych. Wszystkie wskazane elementy odzwierciedlają przekonania autora na temat rzeczywistości, w której żyjemy, łączących nas relacji, prezentowanych przez nas zachowań i postaw.

6. **Tytuł pracy:** *Czwarty wieszcz*

Makieta pomnika Cypriana Kamila Norwida. Przedstawia go jako czwartego wieszca, za którego nieoficjalnie jest uznawany przez badaczy polskiej literatury. Czwarte miejsca zasygnalizowane jest poprzez podium, na którym stoi figura poety, podpisane rzymską cyfrą cztery, oraz czerwoną szarfę. Pomnik ma podkreślać niezwykły talent poety i jego wpływ na polską literaturę.

7. Tytuł pracy: *Życie w kolażu*

Praca to krótka historia Cypriana Kamila Norwida przedstawiona w formie kolażu, obrazująca najważniejsze momenty z życia poety, takie jak jego sławne podróże po Europie czy wielką, lecz nieodwzajemnioną miłość. Liść laurowy widniejący w lewym dolnym rogu pracy nawiązuje do tytułowania Norwida mianem czwartego wieszca narodowego. W naszej pracy odnajdziecie wiele symbolicznych elementów, dlatego zachęcamy do samodzielnej interpretacji.

Załącznik nr 1

Instrukcja dla grupy: Projekt Cyprian Kamil Norwid – zaprosz mnie do znajomych

1. Waszym zadaniem będzie prezentacja wybranego aspektu / wybranych aspektów twórczości i / lub wybranych faktów z życia Cypriana Kamila Norwida poprzez pogłębienie wiedzy zdobytej na lekcji i przedstawienie indywidualnego sposobu odczytywania dzieł poety.
2. Przygotowana przez was praca będzie jednym z elementów wystawy szkolnej, upamiętniającej Cypriana Kamila Norwida. Wystawa prezentowana będzie w formie tradycyjnej oraz z użyciem różnych technik medialnych i serwisów społecznościowych.
3. Grupa, którą stworzyliście, na przygotowanie pracy ma... (określa nauczyciel uczący). Termin oddania pracy to: ... (określa nauczyciel uczący).
4. Pracę stworzycie w formie, o której zdecydowała cała grupa.
5. Źródła informacji, z których możecie korzystać przedstawione są poniżej. Możecie prowadzić także własne poszukiwania informacji.

Źródła informacji:

- podręcznik do języka polskiego,
- blog "Norwidiana" (<http://norwidiana.blogspot.>),
- strona Fundacji "Museion Norwid" (<http://fundacjamuseionnorwid.pl/>),
- strona <https://culture.pl/pl/tworca/cyprian-kamil-norwid>,
- strona <https://okn.edu.pl/?time=1669378204>,
- strona: <https://dzieje.pl/postacie/cyprian-kamil-norwid-1821-1883>,
- film Muzeum Historii Polski: <https://www.youtube.com/watch?v=Rh3lG290rXc>,
- Ninateka: <https://ninateka.pl/vod/rozmowy/czeslaw-niemen-o-cyprianie-kamilu-norwidzie/>,
- strona Komitetu Inicjatywnego Obchodów Roku Norwidowskiego w 200. rocznicę urodzin Cypriana Norwida (<https://www.facebook.com/norwid2021>) oraz grupa (<https://www.facebook.com/groups/CyprianNorwid/>),
- M. Ingot, *Wyobraźnia poetycka Norwida*, Warszawa 1988,
- S. Świontek, *Norwidowski teatr świata*, Łódź 1983,
- W. Borowy, *O Norwidzie. Rozprawy i notatki*, Warszawa 1960,
- W. Szturc, *Archeologia Wyobraźni. Studia o Słowackim i Norwidzie*, Kraków 2001.